

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény
Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:
 Fischel Fülöp könyvkereskedése.
 Ide küldendő az előfizetési díjak nyitltere és hírletek.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . . . 8 kor.
 Fél évre . . . . . 4 kor.
 Negyed évre . . . . . 2 kor
 Egyes szám ára 20 fill.

Hirdetések elfogadhatnák:
 Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben, Schalek H., Dukas M., Oppelik A. «Általános Tudósító» hirdetési osztálya Budapest.

Nyitlter petitsora 20 fill.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« s a t. hivatalos közlönye

Magyar műemlékek.

Alig van város Magyarországon, mely ne dicsekednék valamely történelmi vagy műemlékekkel s ugyancsak alig van város, melyben az emlékeket gondozzák. Hogy milyen megbocsájtathatlan hanyagság ez a mi részünkről, az csak akkor tűnik fel szemünkben, ha külföldön utazgatunk és látjuk, hogy a legkisebb város is áldoz műemlékeinek épségben tartására, hozzáférhetőségre és reklamizására. Olasz, Német, Franciaország minden városkájában a polgármester előnöke alatt külön bizottságok őrködnek a helyi történelmi és műemlékek fölött, amelyeknek ismertetésével az irodalmak egy egész külön ága foglalkozik.

A mi városaink legnagyobb része szebbnél szebb festői várossal bír, melyekben azonban szabadon garázdálkodik az enyészet. Évről-évre omlanak és omlanak e romok, senki nem gondolja őket, a romokhoz vezető utak elhagyottak és hozzáférhetetlenek.

Ugyanigy pusztítja az enyészet a műemlékeket, a régi házakat, szobrokat, sírboltokat és minden építészeti érdekességet, melyet az elődök ránk hagytak.

Ismét csak az okos és praktikus külföldre hivatkozunk, midőn állítjuk, hogy a vármok és műemlékek fontos tényezői az idegenforgalom emelésének. Az idegenforgalom az, a mi nálunk nincs meg s ami után folyton vágyódunk és epedünk, anél-

kül, hogy a helyzetet valamit lendítenék. Külföldön nagy gondot fordítanak a városok intézőkörei arra, hogy minél szélesebb körben tegyék ismertté a helyi nevezetességeket és műemlékeket, mert régen felismerték, hogy az ilyenek az utazó közönségre nagy hatással vannak.

Csak nálunk, ahol ritka természeti szépségek miljójában fekszenek a műemlékek, nem tudják felhasználni ezt a természetes egyszerű előnyt.

De kulturális szempontból is nagy mulasztás, hogy vármokainknak és műemlékeinknek nem viseljük gondját. Minden város ifjusága és kevésbé iskolázott felnőttek is egy egész darab történelmi tanulmánynak a helyi műemlékekből. De ezt sem teszik a mi vidéki városainkban. Az akták és irások, melyek a műemlékekre vonatkoznak, ott hevernek a levéltárak legelrejtettebb zugaiban, még jó szerencse, ha el nem pusztulnak vagy el nem vesznek.

S ennek ellenében muzeumainkban kevés az érdekes és tanulságos látni való. Magyarország legértékesebb és legbecesebb műkincsei külföldi, első sorban bécsi muzeumokban őriztetnek s most is, ha felfedeznek valami nagyobb szerű régiséget, az nem marad meg idehaza, hanem elviszik tőlünk. S Oszországban szigorú törvény tiltja a műkincsek kivitelét, mert azokat nemzeti vagyonnak tekintik, nemcsak a hozzájuk fűződő emlékek miatt, hanem az idegenforgalom szempontjából is. Mert hisz Oszország természeti szépségein kívül egyedül

műkincseinek köszönheti óriási idegenforgalmát, mely a lakosság százezreinek jó s biztos kenyeret nyújt évente.

Csak nálunk hever mindez parlagon. A közönség körében nincs lelkesedés a mult emlékei iránt s nincs érzék a kulturális és gazdasági szempont iránt, mely a műemlékek és műkincsek fontossága mellett szól.

Okát ennek egyedül a ferde irányba terelődött iskolai nevelésben az intéző körök nem törődésében kereshetjük. Nálunk minden kezdeményezést — elég helytelenül — a kormánytól várnak s ha az állam megadná a direktívát a műemlékek és műkincsek kultuszára, az bizonyára nem is lenne hatástalan.

A Zrinyi emlék ügye.

A legutóbbi lapunk 29-ik számában mutattuk ki a Zrinyi-emlékre összegyűlt adományokat. A jelen alkalommal Elschléger Elemér zentai m. kir. állatorvos szives gyűjtésének eredményét és több, Kassáról érkezett adomány kimutatását közöljük.

Fogadják ugy a t. gyűjtő, valamint az adományozók a gyűjtőbizottság hálás köszönetét.

Ötvenegyedik kimutatás.

Elschléger Elemér	Zenta	1 k.
Matkovits B.		1 »
Csóri János		1 »
Szommer Géza		2 »

TÁRCZA.

A kézesök.

Jelen cikkem keretében nem szándékom kutatni, hogy mikor és kik találták fel a csókot, annál kevésbé mert erre vonatkozólag a vélemények nemcsak eltérők, de sokban ellentmondók is. Némelyek azt állítják, hogy a csók mindazóta létezik, mióta szerelem van a világon, (de minek is van szerelem a világon? kérdi a poeta) — tehát örök idő óta. Mások ellenben azt állítják, hogy női furfang és praktika találta fel a csókot is oly czélből, hogy a férjek ellentmondásra felnyilni merészlő ajkait némaságra kárhoztatva lezárják vele. Vannak azonban hívei azon feltevésnek is, hogy a csók spizlikedésnek egy jól kiesztelt eszköze volt annak idején, még pedig a férjek javára, midőn a derék római amazónok veszedelmes konkurrencziát csináltak férjeiknek a kancsóknak fenekére való tekintetében, mit a férjek nem igen tartottak asszonyokhoz illő dolognak s a bornak kiáradó illata után a nyomozást csók alakjában ejtették meg, hogy letagadhatatlan tanubizonyág szereztessék a házi fenyték alkalmazásához.

Bármiként legyen is a dolog, végzetül magam is azt mondom, hogy a csók nem utolsó dolog. — de csak módjával.

A csók is olyan, mint a bor. Mert a bor is kedvderítő, bubánatol, gondot űző, vértisztító és emésztést előmozdító orvosság, ha mértékkel

iszunk, — de ha sokat, vagy minden alkalommal és mindenféle bort összeiszunk, akkor a mulatságnak rendesen csömör, májdaganat, vízkór s az ördög győzi elsorolni, hogy még mi minden kedves és nem kedves dolog a vége. Az pedig már határozottan elítélendő dolog volna, ha valaki a tiszta bort piszkos edénybe öntené s úgy kínálta meg barátját, hogy az a borral együtt fölhörpintse az edénynek epidemikus piszkát is.

Mert ilyen forma a csókkal való élésnek az a faja, amelyet általánosan kultiválnak, a melyről most közegészségi szempontból szólni akarok s ez a kézesök.

A csókkal végre is azok traktálják egymást, kiket egymáshoz a szeretet, vagy legalább is a gyöngéd ragaszkodás bizonyos neme fűz, s ha így bajt is szereznek maguknak, vagy egymásnak, rendszeren azzal vigasztalódnak, hogy az élvezet megérte az áldozatot.

De a kézesök tapasztalás szerint a legtöbb esetben nem is élvezet, se annak a ki adja, se annak a ki kapja. Erre az embert a legtöbb esetben semmi belső ösztön nem készíti, nem sarkalja erre semmi különös vágy, se a szeretet, se a tisztelet, hanem egyedül az, mert azt mondják, hogy az így illik.

Azt még értem és méltányolom, hogy ha valaki éhes s egyebet beszerzeni nem tud, hát elfogyasztja még az elhullott malacznak húsát is, — de ha valaki ezt csak azért tenné, mert mástól ugyanezt látja és pedig anélkül, hogy ez neki élvezetes volna, — azon bizonyára mindenki megbotránkóznék.

De nem azért szólok én a kézesök ellen, hogy az csunya és értelemnélküli való — legalább az esetek nagyobb számában — miután én illem kérdésben nem tartom magamat kompetensnek; hanem azért mert egészségi tekintetben a legnagyobb veszélyt rejtő s a ragályos betegségek okozója lehet az a kézesök, a melyet a mi bájós és kevésbé bájós hölgyeink oly szivesen fogadnak a hódolat jeleül, s a melyet mi férfiak ártatlan tudatlanságunkban vagy könnyelműséggel juttatunk nekik osztályrésül.

Az orvosi körökben már rég tudott dolog, hogy a csók ragályt hordozó, ha alkalmas helyre jut. Alkalmas pedig minden olyan hely, hol a szövet — orvosi kifejezéssel élve — a méreg anyag felszívására képesített. Ezek a helyek pedig azok, a hol a felhám foszlott, mint például a kéznél, mely legtöbbször ki van téve sérüléseknek, különösen az asszonyoknál, kik tudvalevőleg házi teendőket végeznek, főznek, mosnak, varrnak stb. Használó állapot keletkezik akkor is, ha például a kéz, az arcz, vagy az ajak ápolás által tulságos finommá tetetik, mert a finomítás nem egyéb, mint a durvább, tehát ellentállóbb felhámok mesterséges uton, szappan, glicerin vagy egyéb eszközökkel való eltávolítása, kiváltása. Így tehát a hölgyek maguk teszik ki magukat a legnagyobb veszélynek, midőn boldog-boldogtalannal csókolatják finomított kezeiket.

A csóknál elkülthetetlen az is, hogy nyál ne érintse a kezét, vagy a megcsókol testrészt ami tehát egyben azt is jelenti, hogy az esetleges méreg anyag hozzátapad az egészséges testhez,

N. N.	Zenta	2 >
Bechner	>	1 >
Temessy Sándor	>	1 >
Lósóncz Lukács	Ó-Kanizsa	2 >
Múhi János	>	2 >
Káveri Lukács	>	2 >
Kovács Márton	>	2 >
Dr. Klekner M. kir. jogak igazgató	Kassa	1 >
Dr. Szele Andor kir. jogak. tanár	Kassa	1 >
Klekner Emil aljegyző	>	1 >
Tahy M. joghallgató	>	1 >

Összesen: 21 k. — f.

Lapunk 29-ik szám. kimutatása 4112 k. 45 f.

Az eddigi gyűjtés eredménye: 4133 k. 45 f.

A további gyűjtés eredményét lapunk jövő számában fogjuk folytatónak kimutatni.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Szabó János okleveles tanítót a drávaszentmihályi áll. elemi népiskolához rendes tanítónak nevezte ki.

— **Ovoda megnyitás.** A helybeli kisdodovonánál az új tanév kedden, azaz aug. hó 5-én kezdődik. Felvételnél 3—6 év közötti egészséges kisdetek. Felhívtnak a t. szülők, hogy a kedden megkezdendő beiratkozáskor — a bejegyzett adatok hitelessége szempontjából — személyesen megjelenni sziveskedjenek.

— **Hirdetmény.** Csáktornya nagyközség előjárósága által közhírré tételik, hogy a nagyközségnek az 1903. évre egybeállított költségvetési előirányzata az 1886. évi XXII. t. cz. 125. §-a értelmében Csáktornyan a község háza tanácstermében f. é. augusztus hó 1-től — 15-ik napjáig közszemlére ki van helyezve. Az előjáróság.

— **Allandó választmányi ülés.** A f. évi szeptember hó 9-én tartandó törvényhatósági bizottsági rendes közgyűlésre az 1903. évi megyei költségvetés megállapítása tárgyában teendő véleményes jelentés elkészítése végett az állandó választmányi ülése

az 1886. évi XXI. t. cz. 17. §-a értelmében folyó évi augusztus hó 23-án — ugyan a fent keltett közgyűlésen felveendő egyéb törvényhatósági ügyek közgyűlési tárgyalásának elkészítése végett pedig az állandó választmányi ülés folyó évi szeptember hó 1-én mindenkor délelőtt 9 órakor Zalaegerszezen a vármegyeház gyűléstermében fog megtartatni, mely ülésekre választmányi tag urát van szerencsém meghívni. Zalaegerszezen, 1902. évi július hó 10-én. Dr. Jankovich László gróf sk., főispán, s állandó választmányi elnök.

— **Uj posta utalványok.** A kereskedelemügyi miniszter rendeleteivel augusztus elsejével Horvátország- és Szlavonia-, Bosznia- és Hercegovina-, valamint Ausztriával való pénzforgalmak lebonyolítására új, világos zöld színű utalványok kerülnek forgalomba. A külfölddel való érintkezésben azonban a sárga blanketták továbbra is forgalomba maradnak. Az előbbieken magyar és horvát, az utóbbiakon magyar és francia felírás létesen.

— **Vásáráthelyezés.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte, hogy Bottornya községben f. évi szeptember 22-ére eső orsz. vásár ez évben kivételesen folyó évi szeptember hó 20-án tartassék meg.

— **Csáktornya meteorológiai állomás** július havi hőmérsékletének maximuma 37.0 °C 1-én, minimuma 8.2 °C 11-én. Csapadék havi összege 144.5 mm. A csapadék 24 órai maximuma 33.0 mm. 22-én. Csapadékos napok száma 11. E hónapban 10-én esővel vegyesen jéges is volt.

— **Bucsu Csáktornyan.** A Szent-Ferenczrendűek minden évben augusztus 2-án, Porcinkula napján tartják meg évi bucsujukat, mely arról nevezetes, hogy akik ezen a napon meggyónak, teljes bucsut nyernek. Az évente szokásos bucsu-ünnep nagy közönség részvételével augusztus hó 1-én délután vespereyével kezdődött. A tegnapi napon pedig, mint a bucsu napján reggel 6 órakor kezdődtek az ájtatosságok és délelőtt 10 órakor volt az ünnepélyes nagy mise és prédikáció, melyen a hívek, különösen Alsó-Lendva vidékéről nagy szám-

ban vettek részt. Délután az ájtatosságokat vespereye fejezte be, a mely után a közönség széjjel oszlott a Fő-téren emelt sátrak közt, hogy a bucsu emlékére ki-ki bucsufiával kedveskedjék ismerőseinek, övéinek. A bucsusok egy nagy része még tegnap eltávozott otthonába, a másik része bevárandja a holnap megtartandó országos vásárt.

— **Halálozás.** Moharics Pál drávavásárhelyi korcsmáros folyó hó 1-én hosszas szenvedés után elhunyt. Béke poraira!

— **Szerencsétlenség.** A csáktornyai m. kir. járásbírósnak építés alatt levő új épületénél m. hó 29-én d. e. az egyik faállványon 5 olasz kőműves dolgozott, kik alatt az állvány leszakadt. A lezuhant munkások közül Pascoli János oly súlyosan sérült meg, hogy a varasdi kórházba kellett szállítani. Treo Ferencz pallér és Pezamosca János kőműves pedig könnyű sérülést szenvedtek. A rendőri nyomozás kiderítette, hogy az állvány eltört gerendája korhadt volt.

— **Kotor-Alsódomboru állomásokban** egy raktárpépület bontanak le. Ezen munkálatoknál szombaton este nagy szerencsétlenség történt. Egy fal eldőlt, maga alá temetve több munkást, kik közül egy reményteljes állapotban levő asszony halálát lelte egy másik munkás pedig súlyos sérülést szenvedett. A vizsgálatot megindították.

— **Muraköz állategészségügyi kimutatása** m. hó 27-én a hivatalos adatok alapján: ivarszervi hólyagos kiütés: Bányavár 1 u., Bottornya 2 u., Felsőpusztafa 2 u., VIII. Hegykerület 1 u., Lapány 1 u., Szentliona 1 u., Tótfalu 1 u., Zsedény 1 u., Muravid 6 u.; sertésbáncz: III. Hegykerület 3 u.; sertésvész: Csáktornya 2 u., Lapány 2 u., Örség 7 u., Réthát 4 u., Ujudvar 1 u., Derzsímocves 1 u., Kotor 3 u., Novákovecz 3 u., Pálovecz 4 u., Vullária 1 u.

— **Anyakönyvi hírek.** Csáktornya nagyközség anyakönyvi kimutatása f. évi július haváról a következők. Bejegyzett születések: Mekovecz Márkus csizmadia mester: Péter. Golenkó Menyhért csizmadia mester: Ferencz. Bél Pál földműves: Jakab. Sztrahia Pál csizmadia iparos: Amália. Vreszk Ferencz csizmadia mester: Amália. Hauer János vasuti váltóőr: Ernő. Egly Ernő gazdatiszt: Rózsika. Hrádel Lukács házalo: Ferencz. Vábecz József földműves: István. Vaszary Gyula kovács mester: István. Zadrávecz János községi pásztor: Ferencz. — Halálozások: Lendvay János fazekas mester 98 éves; agkori végkimerülés. Bél Jakab fél órás; veleszületett gyengeség. Rojcsak István községi adóügyi jegyző 46 éves; tüdőgümőkör. Silibot János földműves 99 éves; agkori végkimerülés. — Házasságot kötöttek: Schönvald Nándor Ferencz kereskedő (Fiume) — Moses Johannával (Vasard). Kopjar István férfi szabó — özvegy Kopjar Ferenczné József. Kollarics Matildával, Istvánovics József községi utkaparó — Hanzsekovics Magdolnával.

— **Rákóczy Ferencz hamvainak** hazaszállításának eszméjét életkeltette fel a magyar ifjuság. Azóta a 200 eszlendő alatt, a mióta messze van e hazából, emlékének megőrzésére még nem történt semmi. Történelmük sivar feljegyzése, verselgetők tavaszi sopánkodása őzri csak nevét. Fialton maradt árván, apja alig néhány nappal élte túl születését és a gyermek, kire Magyarország legnagyobb vagyona nézett, anyja oltalmára maradt. Ez az anya Zrinyi Ilona

s onnan vagy beszivódik, vagy tovább hurcoltatik. Hogy e jelzett körülménynek mily veszedelmes kihatásai vannak, azt azonnal és könnyen át lehet látni, ha figyelembe vesszük azt a szokást, hogy ebédre, oszonk és vacsorák után valóságos felvonulások rögtönzötnek a ház — rendszeren — bájos — urnője kezének megcsokolására. Tegyük fel most már azt, hogy az első csokoló ajkáról az odatapadt nyálban méreganyag került a csókora nyujtott kézre, akcor a többiek azt ismét ajkukra veszik, már pedig az ajak egyik legalkalmasabb hely a kór átvételére, mert annak felháma még a szél fuvalmatól is megpredeznek — s kész a baj.

Hasonló módon jutnak egyesek a tüdővészhez is, mert a tüdővész bacillusai tudvalevőleg a tüdőből jöve megakadnak a köpetben illetlenülben s átlpántálódván abban a megcsokolt helyre s onnan azután elhurcoltatnak tovább. Innen van azután az, hogy némelyek egyszer csak azon veszik magukat észre, hogy tüdőjük nehezen működik mint az elpusztult fujató, sorvadnak szemlátomást, és a tulajdonképeni bajt nem akarják látni, sőt vigasztalódnak azzal, hogy a családjukban nincs tüdőbajos: arra pedig gondolni sem akarnak, hogy mindennek oka a galáns modor, s továbbra is csokolnak s csokoltatják magukat.

Sőt a szülők legtöbbje a csokolódzás kultuszát gyermekeiknek már zsenge korában lelkébe oltja, mert valahányszor eleresztik hazuról a gyermeket, az mindig azzal az utasítással történik, hogy ott azután a néneinek, a bácsinak vagy

ennek és annak kezét csokoljanak, meg sem gondolva azt, hogy gyermekeiket, kiket pedig különben még a szellő leheletét is óvnak, éppen ezekkel az ugnevezett jónévelés utasításokkal dönthetik a legnagyobb veszedelembé. Nem róhatók meg tehát eléggé azok a tanítók s különösen a tisztelendők, kik különös passzióval csokoltatják kezüket sorra egész iskolák gyermekeivel. És ha azután a piros-pozsgás gyermek arczáról eltűnedeznek a viruló egészség rózsái, akkor a bajnak okát mindenegyhben keresk és vélik megtalálni, csak ott nem, ahol az tulajdonképen megtalálható.

Hát mi tagadás, magam is vagyok olyan legény, hogy sokszor szívesen meghalnék, ha egy kívánt csókhoz hozzá juthatnék, de csak akkor, ha abban a csókban örömet, boldogságot, mennyeyi életet találók; pusztán azonban azért nem teszem ki magam veszedelemnek, mert mások azt mondják: ez így illik.

A szülők is okosar cselekednének tehát, ha gyermekeiknek megiltatnák nemcsak a kézesókot, hanem általában minden csókot. — mert ha megőnnek, ugys csokolóznak azok minden tilalom ellenére.

Le tehát a kézesókkal hölgyeim! Önök is megmenekednek a veszedelemtől s másokat sem döntnek tömegesen, bár akaratlanul a veszélybe.

Elégedjenek meg azzal, ha azokra veszedelmek, akik iránt érdeklődnek s kiket öntudatosan visznek veszedelembé. Így is elég bajt okoznak!

Dr. Goldner Adolf.

volt. Fejedelmi módon nevelte fiát. Mostoha apja, Tökély hordta magával fiatalon háborúba, legelőször Pószony ostromához. Midőn anyja Munkács várát védte, ő is ott volt nénével, Juliánával együtt és május 22-én, Szent Ilona napján a fiu ily szavakkal köszöntötte fel várvédő hős anyját:

Inség bilincseit kerülő magyarság,
Egy Munkács várában szorult a szabadság,
Kif egy Zrinyi szívű tartott meg asszonyiság,
Hol van s hálat nem adsz az egész magyarság?

További élete is olyan mint egy költemény, »egy bus elegia«, míg ezt a szép é nagy életet betelöltő az idegen föld kolostorában ottárkóve. Róla szól a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 166. füzete.

— **Uj iparlap.** Hazánk nagyság és népességre második városában Szegeden, ahol számos gyárak és ipartelepek, ugyszinté önálló vállalkozók ezekre menő iparos kezekeket foglalkoztatnak »A Mi lapunk« cím alatt hetenkint 16 oldalnyi nagy nyolczadret alakú és kizárólagosan iparosok országos ügyeivel foglalkozó és azoknak általános érdekeit szolgáló hetilapot indítanak meg erre hivatott és szakirodalom terén is jártas iparosok (A lapnak szerkesztői Babós Elek kötőszövőgyáros és v. ipartestületi jegyző és Lábdy Antal törvényhatósági bizottsági és kereskedelmi és iparkamarai tag.) — Öszintén szólva, e lapnak oleső ára előltünk érthetetlen s ha az ország minden részéről nem tömörülnek iparosaink »A Mi Lapunk« köré, ugy el sem képzelhetjük, hogy miként lesz ezen nagyszabású és nemes célokra törekvő kezdeményezés kivihető és tartóssá tehető. »A Mi Lapunk« előfizetési ára, daczára annak, hogy hetenkint és oly nagy terjedelemben jelenik meg, mint a hogy a szerkesztőség ezt velünk tudatja — egész évre csak 2 forint (4 korona). Érdeklődőknek »A Mi Lapunk« szerkesztősége (Szeged, Prosznitz-ház.) készséggel küld mutatványszámokat díjmentesen. — Mi részünkről szivesen támogatjuk ezen lapot, mert reméljük, és ehez a szerkesztők társadalmi egyéniségében biztosítékokat vélünk fellelni, hogy törekvésük csakis az iparosok érdekeinek előmozdításában összpontosul.

— **Vasuti nyári menetrend. Csáktornyaóri indul:** Nagy-Kanizsa felé reggel 4 óra 39 p. gyorsvonat, délben 11 óra 2 p. személyvonat, déltűn 4 óra 2 p. gyorsv., éjjel 10 óra 15 p. szemv. reggel 5 óra 51 p. vegyesvonat. — Prágerhof felé: reggel 6 óra 10 p. személyvonat, déltűn 1 óra 1 p. gyorsvonat, déltűn 4 óra személyvonat, éjjel 1 óra 9 p. gyorsvonat. — Zágráb felé: reggel 4 óra 44 p. személyvonat, déltűn 4 óra 20 p. vegyesvonat. Varazsdig: reggel 6 óra 15 p. vegyesvonat, este 10 óra 20 p. vegyesvonat, délben 11 óra 44 p. vegyesvonat. — Bobára: reggel 6 óra 4 p. személyvonat. — Zala-Egerszegre déltűn 4 óra 28 p. vegyesvonat. — **Csáktornyára érkezik:** Nagy-Kanizsa felől reggel 5 óra 50 p. személyvonat, déltűn 12 óra 58 p. gyorsvonat, déltűn 3 óra 40 p. személyvonat, este 8 óra 13 p. vegyesvonat, éjjel 1 óra 6 p. gyorsvonat. — Prágerhof felől reggel 4 óra 36 p. gyorsvonat, délben 10 óra 42 p. személyvonat, déltűn 3 óra 59 p. gyorsvonat, este 9 óra 55 p. személyvonat. — Varazsdról reggel 4 óra 18 p. vegyesvonat, reggel 5 óra 38 p. vegyesvonat, déltűn 3 óra 50 p. vegyesvonat. — Zágrábból délelőt 10 óra 47 p. vegyesvonat, este 9 óra 45 p. személyvonat. — Zala-Egerszegről délelőt 8 óra 40 p. vegyesvonat. — Bobáról este 9 óra 50 p. vegyesvonat. —

A süketnémák oktatásának története.

Franciaóól forlítottá: **Havas A.**
(Folytatás)

Angolország, hol a süketnémák első tanodája létesült — Beverley J. — nem di-

csekedhetett e szakmában jeles emberekkel 1648-ig, midőn is Londonban megjelent Bulver John műve: »A süketnémák oktatásának módszere« czimmel és nemsokára egy másik »A süketnémák barátja« czimmel. A szerző ezen művei folytán fölbreszt hazája érdeklődését e szerencsétlenek iránt; a jelek használatában megelőzte l' Epée Abbét; sok kegyes férfi fölismeré művei fontosságát, magává tévé e elhatározá teljes erejéből ez ügynek szentelni magát. Ez emberbarátok egyike Wallis John volt, ki 1660. és 1661-ben két süketnémát oktatótt s később bizonyára még többeket. Módszerét folyóiratokban közlé. 1669-ben megjelent Holder Vilmos műve. »A süketnémák oktatásáról« és pár évvel később Sibscota műve ugyanezen tárgyról. Mindezen művek érdemeik valának és áldáshozóknak bizonyultak. Edimburgban Braidwood Tamás 1764-ben alapított egy intézetet a süketnémák számára, 1792-ben pedig Vadsohn orvos ugyanilyet létesített Londonban.

Ammann Conrad svajczi születésű és kitűnő orvos itt tanított 1660—1690-ig több süketnémát és ez által nagy tekintélyre tön szert, ami nem maradt hatás nélkül hazájára sem, hol később Ulrich és Keller, mindketten l' Epée Abbé tanítványai ugyanezen pályára léptek Naef, Ulrich tanítványai, Yverdomban nyitott iskolát a süketnémák számára. Semhol sem volt ezen iskolák szüksége oly érehető, mint éppen Svajczban, hol 800 lakóra esik egy süketnéma, míg Franciaországban, Belgiumban és másutt a közeparányos szám szerint 1300 lakóra jut egy süketnéma.

Ammann korában Van Helmont a süketnémáknak a szótálgattás által való tanításáról egy művet bocsátott közre, melyben a hangok kiejtését eszközlő hangszájak rezgéseit szemléltető rajzok foglaltak. Csakhogy e mű is ugyanazon sorsban részesült, mint Bonet, Bulver, és Ammann művei; a cél, mely ezen iratok elé kitűzve volt, közvetlenül nem éretett el az oktatás tovaterejedését illetőleg. A süketnémák magukrahagyattak, mint azelőtt, migsem l' Epée abbé és Heinicke ügyök védőivé nem lettek és szétoszlatták az összes régi előitéleteket az által, hogy kizárólagos jellegű iskolákat létesítettek. E két jeles tanító sikerei hatalmas versenyműködésre serkeattették Francia-, Német- és Angolországot. A süketnémák szakszerű oktatásának szükségességét minden művelt állam elfogadta, létesítettek is haladéktalanul ilyenek ott, hol háború és politikai körülmények nem képezték akadályokat.

Hollandiában létesítettek ily iskolát a francia hóditások előtt 1792-ben. Belgium az 1792-iki események által elragadtatva elejétől kezdve akadályoztatott az Ausztria ellen viselt harcok által vallási és emberbaráti intézményeinek fejlesztésében. Ezen munkálkodás elhanyagoltatott a kétségés helyzet következtében. A hollandi királyságban is elfojtatott a nemzeti fejlődés, ugy, hogy csak jóval később keletkezett itt is a süketnémák első intézetei; 1819-ben a francia Poupin M. Liegeben, 1820-ban Trieszte kanonok Ganban, és ugyanó 1835-ben Buxellesben két intézetet létesített; egyet fiuk számára a kegyesrendiek vezetése alatt, s külön a leányok számára a hasonnevű apácák vezetése alatt. Az elő belgiami tanítók köztvetve vagy köztvetlenül a párisi intézetből kerültek ki, mely

intézet nagy tekintélyben állott l' Epée abbé és Sicard egyidejű működésé folytán.

A portugaliai Rodriguez Pereira Franciaországban több növendéket kiképeztet, kik méltó követői valának. Csakhogy dicsőségének hátrányára titkosnak jelenté ki módszerét, a helyett, hogy iparkodott volna azt terjeszteni vagy általánosítani, miként l' Epée tev é az összes süketnémák számára föntartott nyilvános iskolák által. L' Epée abbé két leány növendék fokozatos oktatásával kezdé meg működését, kik első elemi oktatásban Vani által részesültek; más tanítók, mint Deschamps abbé kizárólagosan ezen osztály vezetésének szentelték erejüket s még szebb sikert arattak ugyanezen időben.

Főlemlendő még e helyen a Sainte-Rose virágzó iskolája, mely szintén l' Epée abbé nyomdokain halad, s a jelek és a kezes »abc« használatával több süketnémát sikerrel képeztet ki.

Deschamps abbé vagyonát és életét egy Orleansban felállított magán intézetben a süketnémáknak szentelé. Azon fáradozott — így ír róla Gérandó M. — hogy bebizonyítsa miszerint az ajak-abcé vagyis a szótálgattási módszer előnyösebb mint a jelek használata. E körülmény hozta létre a módszerben nyilvánuló külömbiséget, minnek folytán visszautasítá azon ajánlatot, hogy l' Epée abbéval egyesüljön. A szótálgattási módot ugyan elfogadta l' Epée is, de nem találta eléggé megbízható eszköznek. L' Epée abbé érdeme kiválóan az, hogy a süketnémákat teljesen rehabilitálta és oly intézetet létesített, hol nemcsak a süketnémák nagy száma részesült oktatásban, hanem a szélrőza minden irányából odasereglett tanítványából számos tanítót képeztet ki, így Sicard Bordeauxból Storch Bécsből, Keller l' Epée barátja; ki Zürichben telepedett le; Dilo Amsterdamból, Silvestri Rómából, Eschlike Berlinből, Pfungten Koppenhágából, Guyot Grovingből, d' Arca Madridból, Ulrich Genfből. Mindamellett módszere nem szolgált mindenütt mintaképül.

Igy érthető, hogy a mult század végén a külömböző államokban egyik intézet a másik után keletkezett.

L' Epée abbé 1789-ben halt meg; hirnve túlélt s módszere tiszteltben maradt. Ót követtek Sicard, Bébian és tanítványai közül igen sokan, kik e pályán mindinkább kitűntek a legujabb korig.

(Vége köv.)

Szerkesztői üzenetek.

Aisó-Domberu M. J. Kivánsága szerint jártunk el. A számlát lapunk kiadóhivatala el fogja küldeni, mert a hirdetési díjak a kiadó s nem a szerkesztőségé.

M. Sz. Márton. L. R. Látoagasan meg, ha Csáktornyára jön.

Budapest Kr. A. E. A tárczát köszönettel vettem. Alkalomatán közölni fogjuk.

Zsolna Cs. J. Köszönöm az újabb küldeményt. Horvát nyelven is meg fog jelenni. Szives munkásságáért fogadja hálas köszönetünket! Lapunk irányának és céljának teljesen megfelelnek kitűnő közleményei, melyekért nem tudunk elég hálasak lenni. Mindig örülünk mikor Zsolnárol hoz a posta levelet. Szives üdvözet!

Felelős szerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és laptulajdonos:

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR).

Sve pošiljke se tičuđ zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime, Margital Jozefa urednika vu Čakovec.

Izdateljstvo:

knjižara Fischel Filipova, kam se predplate i obznane pošljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i poučljivi list za puk

Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . 8 kor.
Na pol leta . . . 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.

Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Službeni glasnik: »Čakovačke Sparkasse«, »Medjimurske Sparkasse«, »Sparkasse Okolice Čakovca«, i t. d.

Je su li hasnovite mravlje?

Sada nam pako od jednoga drugoga znamenitoga pripečenja pripoveda, koje se na njegovom vrtu bilo dogodilo. Opet od malih mravljicah bude spomenek.

1900. ljeta majuša četrtoga dneva okolo do petdeset komadov cvetne glavatice je posadil vu takovu cvetnu gredu, koja od jutra počemši do druge vure po poldana dobivala je sunčenoga traka. Ova glavatica je bila od znamenito plemenitoga cvetja glavatica.

Za kratko vreme izpazi, da njegovu svu glavaticu, koja je još malena bila, okolie su nju svojom guzjedom male črne mravljice. Ovaj maleni mravljeni čopor tak je bil razdeljeni, da ravno poljeg glavatičnoga stebila na redile su si ljuknjicu, kud su simo tamo svojega puta imale. Već ga strah bil napal videći, da po takvim načinom svu njegovu glavaticu na nikaj denjeju, pak je iskal vračtvu, s kojim bi mogel bil ovu živinicu zapraviti. Nego poslje mu na pamet dojde, da dobro bi bilo na probu ostaviti, pak tak i vćini, sva njihova mravljinja gnezda na volju pusti. Okolo korenja jako guste k gresu spodobne zemeljske grdice bilo je videti, koja su ovi marljivi djelavci ober zemlje van nanosili, gde su si one svoje hižice za svoje dalešnje pribivališće nakanile načiniti.

Zvan svega toga, bilje, vendar nikakve falinge imalo nije. Niti jedna glavatica nise posušila, dapače izvanreda sve do jedne sporno su bile rasle i tako ljepo cvele, koj je nje videl, čuditi se nad njimi morat. Sad vu tem mišljenju bivši, da poljeg steblah i korenjah simo tamo hodajuće mravljice još su mozbit na hasen bile bilju, kajti poljeg toga do korenja dojdjući zrak, kaj to svaki vrtlar znati mora, za dobro je bil poslužil. I to je takajše moguće bilo, da su mravljice iz pod zemnih kukcov, i mozbit glistah takaj prečile koje stvari najmre od biljah korenja živiju.

Daklje, ako medtemtoga vendar mravlje semenju i ovoga korenju kak takaj i listju kakvoga kvara zrokuju, ova mravlje hotimice vćiniju, zato, ar listnate vuši braniju, zagrevaju, njim se milju, kajti nje za svoje dojne krave sebi držju. Na korenju živuću histovušnu familiju istina je, da su mravlje navadne s velikom paskom i ljubavjom doli pod zemlju iznositi vu njihovu pribivalište i šupljaste drevje, vu kojem rovažu okolo korenja, nego zato ipak nezrokuju tulikoga kvara drevju, kak da drevje nebi moglo doživeti se korenja, ov vćanjeni kvar nadomešćeni je s tim, da njihova hod sa jedno prizraći tlo.

(Konec)

Pisal: Sajó Károly

Sve za ufanjem.

Mantegazza veliki pisac taljanski, je pisal jednu knjigu, tak se zove, da: »Slava i veselje dela.« Više pet ljetah je kad sem već ovu knjigu čital, ali od ovih pet ljet mi još sada svaka stiva stoji pred očima. Trsil sam se svojim blagom napraviti svaki del svaku rečku, i tak sa jednom ružicom k vćenec na celo velikog Mantegazza pisca, kojega kak sam već rekel, pozabil nebudem.

Tvrdo ufanje, to nas nagiblje na delo, a delo nam nosi svoj plod, nosi nam blaženstvo na ovoj zemlji.

Tvrdo ufanje . . . Pak morti nije to činilo velikim jednoga Munkacsy-a, jednoga Huszar-a i nerbrojeni takovih zamenitih mužov.

Munkacsy je siromaski inoš bil, koj je ladiće delal, ali sa stalnim ufanjem i sa svojim razumom je glasovit postal, kakti slikar celoga sveta.

Pak kuliko ga njih je takovih! . . .

Ali moj dragi; koj budeš si tuliko truda zel, da prečitaš ovu kratku stivicu, naj misliti, da ja sa tem to hočem reći, da naj bude svaki človek znamenit, naj bude svaki tak veliki postal, kak su ovi mudroznanci bili. Ja ti samo peldu hočem pokazati, da človek sa stalnim ufanjem i sa delom na najvišesu policu more dojtj.

Ali nije samo ufanje potrebno, nego da

Z A B A V A

Mariškina sreća.

Vu Vég — Daruvaru, gde sam ja mali diaćec bil, aki poljeg grčke cirkve, jako duga stena leži vu glavnoj vulici. Daruvarci tak sudiju od ove stare stene, kak da bi ona nekakvu čudnovitu znamenitost peldovala. — Jedne gospodičine vrta je ova stena!

Stara sadovna drevca se naslanjaju na stenu i glediju na vulicu. Mozbit njim dug čas more biti tamo nutri. Jedno veliko borovo drevo je takaj videti od zvuna, kojemu para daleko najti moći nije. Steblo mu je tak golo, kak od jedne zastave štil, jedino samo na vrhu moći mu videti nekoju zelenu grančicu.

Na kraju ove vrtne stene je hiža. Gospodičina hiža.

Jako dugo i nisko je ovo stanje. Krov pako ovoga stanja, kak je to vre višekrat pri starih zidinah opaziti moći, je dva put tuliki, kak njegove stene. Baš tako izgleda, kak da bi maloga človeka glava s velikim šeširov pokriva bila. Ober zidine iz nahižja se pako jeden obloćec vidi, koj je baš tak veliki, kak jednoga človeka vusta kad se mu jako zieše.

Tak povedaju, da ova stara zidina brščas još pred revoluciom je jednoga bežeznoga gutom vudrenoga svećenika čeli dvadeset lět osim njegove gospodične i rodjakinje, koje ga dvorila bila, nitko drugi videl nije. Na zadnje je ipak bil vumrl svećenik, pak svoju hižu s vrtom skupa je gospodičini, kakti svojoj pravi rodjakinji za naveke ostavil.

Po takvim načinom je postalaha gospodične hiža, vrt pako gospodičine vrt.

Gospodičina je za onu vreme vre hajde pri letah bila, i nije imala nakanenje, da bi zamuč bila išla. Nego ako bi i mlajša bila ni si je mislita od zenitbe, kajti je odurjavala mužkarce i ni trpela decu. Niti se nije spominala s nikim vu Daruvaru. Vu šamoči je živila kao jedna pušćenica s jednim gluhenim človekom i njegovom starom ženom koji su njoj njezinoga vrta bili zaljevati.

Daruvarci čele pripovesti pripovedaju od gospodičinoga, vrta, vu kojem medju njih nikada nikoga ni bilo vu njem. Ako bi to sve istina bila, kaj su od njega govorili, onda ov vrt celoga orsaga bi najljepši vrt bil.

Čudnovito dugovanja su pripovedali od njega, koje jedino jedna ptica stari pav

zapeljal je nje nate, kad je svojim piskutljivim glasom na vulicu bil navaden kričati. I osobito onda, kad je zločesto vreme hostelo biti.

Daruvarci su jako s jalnim okom gledali na gospodičinu. Vu tom mnenju su bili, da neizmerna velika lepota vu njem more biti, gde se jedino samo ona sama od jutra do mraka po njem šetje, kam drugi človek svojimi nogami stupiti nesmije. Nego ipak gospodičina sreća je ni bila baš jala vredna, kajti vu ujezin vrt su prekšena deca navadna bila kamenje i ciglovje preko stene hitati, radi česa su njoj veliku nepovoljnost i nemir zavdali bili.

Gospodičina, kojoj su prevzetna deca neizmerno vnogo žuhkoće zavdali, s najvećše strani tim si je bila svoje vreme kratila, da si je vu kut obloka sela i odonut nje načekivala.

Kad su pako nevredna deca kamenje počela hitati, ona si glavu svoju nad oblok porine i s čudnim glasom, koj se tijam na vulicu čuje, špota i grozi se. Deca da kako su onda odbežali odonut, ar su se zato vendar jako bojali od gospodičine.

Dogodilo se bilo jedanokrat pred dvadeset i petimi ljetmi, da stovanja vredni i od dobrih roditeljev odhranjeni dva dečeci

i čovek čini. Ufanje i volje na delo moraju se vu čoveku slagati, tak kak glasi na orgulah.

Jer zabadav bude se gdo od dana do dana ufal, te nikaj nebude delal, nikaj, nebude vćinil, nebude napredoval, bude tak ostal kak onaj melin, pod kojim je voda vsehnula.

Samo gledimo gazdu, zabadav se on ufa, ako ne sēja, vu zemlji bude mu drač rastel, ako ne pleje, bude mu tušek, i naproti, ako neima ufanja, da mu nebudu kukci i miši pojeli njegov sad, zgubi volju delo, i opet je onde gde je prijel bil.

Čital sam jednu pripovest, da je negda bil jeden gazda, kojemu je hiža zgorela. Siromak človek je tužen sedel na zgoretinah svoje hiže na obrazu mu je bilo čitati, da se je odrekel toga, kaj bi već zazidanog stana imel.

Pak kad si je tak premišljaval, evo pred dojde ptica strk i veli mu: »Zakaj ti se zalostiš gazda? Vidiš ja sem samo jedino gnezdu imala vu njoj dva male drobne mlade, sve mi je zgorelo, pak se zato ufam, da budem imala nazad gnezdu, gde budem opet mlade odgajala. I ti se ufaj, delaj i hiža će opet biti.»

Kuliko je istine vu toj pripovedki. . . . Oh da bi ju svaki prijel te ovak činil. Im nas već sam Bog na ufanje vuči. Već i vu molitvi velimo, da se ufamo vu Boga. Dakle treba nam je ufanje. Jer gdo se neufa, on zdvaja, a takov pak se ne trsi delati.

Ufajte se i delajte! . . .

L. R. J.

Kaj je novoga?

Vulkan se opet predrl.

Iz Pariza nam telegrafiraju: Martinikvea voditelj telegrafira, da ovoga meseca 10-ga dneva najprije se bilo izkazalo k bliskavici spodobna znamenje, zatim črni dim nastane, kojega je žereći ogenj nasledoval, ov ogenj je onda požgal Szt. Pierre ushevine. Morne Rouge i Fort-Szt-Denis sela dvadeset i pet

minut nepresianoma kameniti iz pepelom zmešani dešdj je padal Morne Rouge stanovniki od velikoga straha iz svojega prebivališća pobegnuti su morali. Mont-Pelie iz nova početa nesreća uništila je medju Nevyork i Martinikve otokah ležeće kapele.

Vu apoteki.

Kotormanjos Istvan već toga jeden tjeden, da komaj more gibati svoju levu nogu. Protim more biti, ali pak kaj drugo vu njoj, kak je to gospon notarius rek el Kormanjos Istvanu. No ako je tomu tak, misli si mužek, pomoć treba iskati, ar druga kakova jošće vu postelju zahiti. Po varošu hodeći, stupi vu apateku i počne se tužiti apatekaru. — Nekaj bi potrebno bilo blagorodni gospodine na moju levu nogu, ar me od viš jako boli. — Jeli vas reže po nogi. — Je reže me. — Mozbit je čus. — Je, čus je. — Mozbit je reuma. — Je reuma je. — Mozbit bi prutin. — Je prutin je. Apotekar je naredil vračtvu i preda Kotormanjošu. On izplati predanu medicinu i opita ga: »Kaj misliju, jeli bude dobro ovo vračstvo blagorodni gospodine? — Jeli bude dobro? dobro verek! Niti vaš sused se ni bil tužil proti ovomu vračtvu — ako prem on — već od četirinajst let navek ovo hasnuje.

Jeden starl gospon i jedna lěpa puca.

Iz Pečuha nam javiju, da ove dane jednu osobito lěpu pucu odpeljali su vu Beč. Čelo dugovanje se ovak bilo pripetilo: Bauerberg Eliz pred tremi tjedni došla je vu Pečuh, gde k jednoj staroj gospi stupila je bila vu službu kakti gubernantica. Ovu 26 — ili 28 let staru lěpu pucu s tim potvarjaju, da bi ona od jednoga staroga gospona do 25 jezer forintov vkrala bila. Bauerberg Eliz je jedne postene familie ostavljena sirotinska puca, koju je sad u davna jeden bogati bečki bankir k sebi za navučiteljicu prijel. Ove navučiteljice lepota na hižnoga gospodara testa, do 74 let staroga človeka na skušavanje je donesla. Ovoga starca zaljubljenost pred familium je

takova sumljivost nastala, da je Bauerberg Eliza kroz dva tjedna tam svoje mesto pritrucana bila ostaviti. Tim je zato staroga gospona ni bila dokončana vu njem započeta prveša ljubav i kad je bez službe bila, stari gospon na to vžeme nju, da ga pohodi vu njegovem stanu. Ovomu pohodu je taj konec bil načinjen, da zaljubljenomu staromu gosponu iz njegove kasse izniknulo je do 25 jezer forintov. Peneze je Bauernberg Eliza prisvojila. Puca je drugi dan otišla iz Beča. Familija je zatim svojimi detektiv i dala iskati. Bauernberg Eliz u jedna marburska familija preporučila k jednoj gospej vu Pečuh, pri kojoj je minućega meseca 15-ga dneva kakti gubernantica stupila vu službu. Za njezino stanajuće mesto su friško zeznali, včera jeden dobro platjeni detektiv iz Beča javi se pri onoj hiži, gde se je Bauernberg Eliza zadržavala. Ovaj tajni detektiv nju zapita, jeli bi bila pripomnu njega nasledovati vu Beč, da nebude prisiljen pečuhskom redarstvu javiti, de se tim barm mentuje nepovoljnim posledicam. Puca nit s jednom rečjom ne bila tajila, da izniknjene peneze nebi bila ona vkrala, bez svake suprotivčine s ovim tajnim detektivom otiđe. I tak ovaj tajni redar včera na večer odpelja sobum vu Beč zabludjenu gubernanticu.

Imenuvanje.

Minister skolah je Kociš Janka navučiteljicu k prilockih državnih pučkih skolah za urednu navučiteljicu imenuval. Minister skolah je Hild László navučiteljca, k prilockih državnih pučkih skolah za urednoga navučiteljca imenuval.

Premeštjenje i penza.

Minister skolah je Kecsethy Gyulu preločkoga navučitelja vu Frigyesfalu, a Molnar Belu pako vu preločku državnu pučku učionu za navučitelje imenuval. Minister skolah je Cinzek Janošu mikšavarskomu rimokatoličke vere pučkih skolah bivšem navučitelju 700 koron penzije odredil

Tolvajski finans.

Od Babič Istvana Kis-Édesd brega stanovnika tekućega meseca 4-ga dneva iz ne-

s jednom lěpom i novom labdom na kraju stene ovoga vrta su se bili igrali, vu igranju iz nenada je njihova labda prek stěne na vrt izletela, jeden je odbežal odonut, nego drugi kojega je bila labda on si doli sedne kre stěne i zuhko počne plakati. Za segurnoga se bil držal, da svoje nove labde kak da bi vu zdenec prepala, nigdar više videl nebude.

Vu ovim hipu iz nenada jedna lěpa velika puca ide preko vulice.

— Kaj se plačeš Šandorka? zapita ga? — Moja labda, nova moja labda opala je vu vrt, — odgovori decarec.

— Nemoj se plakati Šandorka ja ću ti nju van donesti, — veli njemu puca.

Draga gospodičina maloga Šandorka labda je vu njihov vrt opala. Prosim naj budu tak milostivni, da rečeju staromu Štefanu, naj ju hiti van na vulicu.

Ove mlade puce zaufana prošnja je tak bila dirnula staru gospodičinu, da iz van sebe postane i da za dugi čas ni odgovora moguća bila njoj dati. Samo poslje dugog vremena s morgujućem glasom njoj veli:

— Idi nutri, pak poišci si sama, Štefo nema vremena.

Mlada ova puca pred vrtnimi vrat i

zamišljena stoji. Nekuliko minutah tak se njoj vidilo, da bi nit istina bila, samo za senju je držala. Da ona bude tak sretna stare gospodičine vu njezin vrt stupiti i njezine sve tajne lěpote bude sretna videti, koje još do sada ni jeden daruvarski človek videl nije Kad od vratah ključenicu pretisne, nekakov čudnoviti strah nju pogradi, misleća, da medju same copernjake stupila bude, i više nigdar odovud se povrnuti nazad moguća nebude. — Ej kaj zato! — Stupi nutri.

Ni jednu živuću dušu nenajde vu dvoru. Veliki četverouglasti čudnovito zapušćeni dvor je bil. Iz proja van se bila trava zelenila. Vu kolnici je jedan jak stari hintov stajal. Tak je žalostno i čudnovito van izgledal taj hintov, kak kakova betežljiva stvar. Ako bi ga človek više vremena moral gledati, bi se moral nad njim razplakati.

Na kraj dvora s prhnjenimi simo tamo nagnjenimi deskami plota je bilo videti.

Rečena puca stupi nuter vu gospodičin vrt i sva začudjena okolo njega gled i.

Razglašenoj kaj kakvoj lepoti, kaj kakovomu svake vrsti izvrsno lepomu cvetju ni glasa bilo nije. Pusti, zapušćeni i tak rekuć nikaj vreden vrt je bil ov. Do dva

lucata vre jako starih sadovnih drevih je bilo videti, vendar vu njem, koja već od davna nikakovoga ploda donášati moguća bila nisu. Puti su od ribizlina retkimi grmi bili zarubljeni. Na sred vrta je nekakov pavilon stal, koj je od kajkavke stare mode, nošnje ženskoga spola slikami bil nakladjen.

Puca je na sreću ipak našla pod jednim grmom nutri i na vrt hitjenu labdu. Kak se za nju prignulla, od velikoga straha zavikne i odali se.

Izprvine je mislila, da se kača skrila pod grm, rano malo kasnije izpazi, da je ptica tojest stara pava bila. Puca van hiti nadjenu labdu na vulicu i požuri se van iz vrta.

Iz kuhinskih vratah opita stara gospodičina?

— Jeli si našla labdu?

— Jesam gospodičina.

Još malo vremena je tam stala puca, pak od velike želje polukne vu kuhaju takaj.

— Kaj delaju gospodičina?

— Ognja bi si morala zakuriti, da bi si kavicu segrela za večerju.

zaklejene kište je Kutnjak Pavel štrigovski financz 10 korun penez vkral. Kradljivosti činitelj je spoznal svoju falingu i kvara trpećemu je nazad da njegovih 10 korun banku, koje peneze su žandari k sebi vzeli i Velike-Kaniže kraljevskom sudu predali.

Orsački sejm.

Vu Medjimurju dojučega augusta meseca budu se sejmi na sledećih mestah obdržavali. Vu Čakovcu augusta 4-ga v pondelek. 11-ga v pondelek vu Drava-Egyhaz, i Racz-Kanizsi 19-ga tork pako vu Mura-Szerdahelyu.

Zbranje naučiteljcah za dadelišće.

Poljg *ministerialskoga* zakona Mura-Csany občina već 1900-ga leta je bila odlučila, da vu svojoj občini za stran mladeži dadelišće načini, gde njihova mala dečica vre vu maloj mladosti budu obsovljaju svoje domovine jezika, najmre magjarskoga. Zalavarmegjije zastupništvo je već od više let opominalo ovu veliku občinu, da naj se odluču čim prije, da si podigne dadelišće, sad jedino gospodinu Kovač Režž kotarskomu velikomu sudcu ima se zahvaliti, koj je sve načine učinil za podignjenost ove škole. Rečenu školu tekućega leta već na protulete jesu bili podigli, zidina i vu nju potrebno pohižtvo je do trinajst jezer koru koštalo občini, nego Mura-Čanja glasoviti stanovnici ni su se prebojali toga, nego glede svoje mladeži hasen, dragovoljno su bili alduali. prošloga meseca prve dane je gospodin Hariš Karoly marljiv ove škole prezeš je raspis raspisal za dve učiteljice. Do 20-ga juliša meseca se javilo do 86 diplomiranih naučiteljcah, iz toga se vidi da vu magjarskoj zemlji ima za taj posel dosta sposobnih gospodičin, zato ne nam potrebno vu Zagreb hoditi molit prosit za takove, koje magjarski čutiti i magjarski govoriti neznaju.

Krvoločna pipa.

Vu Kišpeštu čudnovitu smrt je moral podnesti Horvat Lajoš ondašni stanovnik. Včera na tak zvanom tennis zabavnom

— A gde je pak stari Parastkova?
— Betezna leži vu družinskoj hiži, a Štefo pako njoj dvori.

— Ja njim pomorem ognja naložiti gospodičina.

Puca stupi nutri vu kuhnju i na hitroma njoj ognja zakuri.

Zatim je još opazila, da vu lampašu nema ulja, zaprosi od petrioliuma kantu.

— Čija si ti puca? — Zapita stara gospodičina, koja je sedeć pazljivo gledala na svoju prihodnicu.

— Gergői-a.

— Glazara Gergői-a?

— Njegova Gergő Mariška mije ime.

— Jeli ti razmeš hižno gospodarstvo voditi?

— Kak nebi ja i mojoj dragoj mamicu takaj kuham.

— Šivati takaj znaš?

— Ovu opravu sam si takaj sama zešila. Nego sad već moram dimo iti gospodičina.

— Lehku noć Mariška!

(Konec sledi.)

Po Herceg Ferencz
M. F.

mestu se svojom familijom zabavljaj, kad su se najlepše bili zabavljali, zbog stanovitoga posla dimo su ga zvali. Horvat na kratkoj cevi imajućom pipom se k domu svojemu popašči i na šklskim taracu se poškliznu i na tlo se zruši. Od pipe cev mu preko njegovoga požirako bila prešla. Nesrećen človek za kratko vrēme zatim je vumerl.

Trikrat zakopani mrtvec.

Još minućega leta augustuša meseca se dogodilo, da Bereg varmegjije vu Vereczko selu mrtvoga su našli Matola Jurka ondašnjega stanovnika. Koma da su ga pokopali med stanovnici taj glas nastane, da Matola nije naturalskum smrtjum preminul, nego da pri času njegova žena svojim dragim su ga bili izkončali. Taj glas prispe žandarom vu vuha i počeuju istrogu vrhu toga držati. Sud ga dade izkopati. Matolu po pregledanju su dali znović za kopati. Vu počinku pribivajuć mrtvo telo još sada ni imalo mira, ar kraljevskog pravdenog stola uredničtvo želji zaati, da jeli Matolu bili su zagutili ili pako slag ga bil trefil, i znović zapoveju mrtvo telo izkopati i vu Budapešt na pregledanje poslati. Iz Budapešt na pregledanje poslati. Iz Budapešte sad ove dane su bili nazad poslali vu Vereczku gde su njega sad trejti put bili pokopali.

Neumann Šalomon sin Štefekov

se je preselil vu Matijaševu hižu, na starim gruntu. — Tam bude magazine nadalje držal i svakovrstne kože: maršeće, teleće, kozine, ovčje, zajčeve, lisičje, tvorcove, zatim kosti, canjke, vojska i birska kupuval.

Krvoločni vnuk.

Krvno ubojstvo se pripetilo vu nedelju na večer vu Tabajó, gde Červenics Kostu tamo stanojućega gospodara stanoviti njegov vnuk ga vumoril. Černović Kosta tak pišeju odonut, vre stari človek bil, koj je svoje gospodarstvo na svojega sina Černović Miloša izručil. Sin je zlo baratal starim svojim otcom i radi toga su se višekrat bili i posvadili, kajti otec nije hotel na sina dati zapisati svojega grunta. Ov nemir je jako razalostil starca, pak se vu pijanščinu pustil i odnih dob od dneva do dneva po krēmah je svoje dneve sprevaljal. Vu nedelju po poldan je tulikajše starel vu krčmu bil otišel. Černović Miloš sin njegov radi toga se na tuliko razlutil, da je svojemu sinu baltu podal vu ruke s ovimi rečmi: »Idi e vubi to staru pijanu svinju.« Sin vze od njega baltu i ide vu krčmu, gde resen najdi svojega staroga japu. Vnuk je van dovlekel staroga japu iz krčme. Kaj se nadalje pripetilo žnjim, ono videl nigdo nije, samo za jednu vuru potlam opazili su starca. S krvavom glavom mrtvec ležal je na vulici. Ubojstvo se taki bilo razglasilo po selu, žandari su taki napravo vzeli vnuka koj je taki valoval pred žandari, da mu je otec zapovedal da naj vubije svojega staroga oca. Naravski ubojnika su s njegovim otcom skupa taki žandari prijeli i vu rešt odegvali.

Bezdušna mati.

Vu ovih dnevih Aszódski žandari su opet jednu bezdušnu mater vu ruke dobili. Kaszaš Jozefa iz Asóda žena poljeg groblja bivše jame jeden čopor cuckov je opazila kak su oni trgali na nekakovim telu. Žena kesnije s velikom čudom spozna, da ove stvari jednoga maloga deteta telo drapleju.

Ovoga tela strati Kaszaša žena pobere i odnese vu občinsku hižu, gde su taki zavredili, da je ovo mrtvo telo Striško Mare vu Asódu služeće dekle četiri mesecov staroga deteta, kojega bezdušna mati po noći čisto gologa poljeg groblja ležeće grabe metnula je nuler. Nedužno dete se vtopilo vu onoj mlaki. Potepasti cucki su bili našli i raztrgali su ga. Beštialska mati je zatim skočila vu Ipolyság, gde su nju žandari prijela i vu rešt odegvali, gde sad čeka svoju za služenu kaštigu.

Zyoreta žena.

Velikoj nesreći bila je potvrđena pred včera jedna 21 leta stara mlada žena po imenu Darvaš Gusztava tuvarušica. Spiritusom napanjenom mašinom si je kavu segrevala, po nepazljivosti se prehiiti i cela oprava vu onim hipu vu plamnu postane. Doklam su bili pogasili, sva je bila izgoreta. Vu mirajuć su nju bili odpeljali vu Szent-Rokuš spital.

Zazidani profesor.

Vu Heidelbergu se dogodilo, da na jednoga drugač vučenoga profesora su se njegovi dijaki kajti je žnjijati osobito na izpitih oštro baratal; su nazlob na njega vzeli. Navadno ove dane se profesor na univerzitet odpravi na predpoldašnje predavanje ali nije mogući bil dojti na vulicu, kajti su hizna vrata bila zazidana. Dijaki su ponóhi hižu obkolili i vu tihóhi vrata zazidali, s onim ciglom i mortom kojega su ravno vu susedstvu od zidajućega stanja pokrali. Za zidjenoga profesora su samo kasnije odzidali, naravski on dan nije držal profesor predavanje, diakom na veliko veselje.

Židovski mrtvec kršćanski sprevod.

Iz Nagy-Atáda nmm čudno pripćenje pišeju. Vu onoj okolici 'ak zvanoj občini Lábod je vumrl Herman Jozsef 72 let star židovski trgovec, koj je zaradi svojega poštenoga oponašanja i od vnoge hvale vredno včijene dobrote cele one okolice ljudeh si je poštenje pribovil. Koju ljubivost tim sinu bili posvedočili, kad je nastal glas vu selu da je on vumrl, Nagy Lajos ev. reformatlaske vere svećenik dal zevsemi zvoni zvoniti mrtvomu, vnogo dobra činećemu židovskom mrtvecu, na sprevodu pako kak doma pri hiži, isto tako i na groblju lěpoga govora držal, i bogoljubnaimi molitvami za pokojnika dušu zvršaval. Kad su pokojnika na groblje bili nesli, zvoni su neprestano zvonili, i one okolice bez iznimke stari i mladi ljudi k sprevodu su se bili pridružili i njega na vekivečno prebivališće dostojno sprevodili.

Gubonn árak. — Ciena žitka.

1 m.-mázsa.	1 m.-cent	kor. érték
Buza	Pšenica	12 50 —
Zab	Zob	10 00 —
Rozs	Hz	10 25 —
Kukoricza uj	Kuruza nova	09 00 —
» » ó	» stara	10 60 —
Árpa	Ječmen	09 50 —
Fehér bab uj	Grah beli	12 00 —
Sarga » »	» zuti	09 00 —
Vegyes » »	» změšan	09 00 —
Lenmag	Len	20 00 —
Bükköny	Grahorka	10 50 —

Odgovorni urednik

MARGITAI JOZSEF.

Oglas.

Antun Tarandek vu Podbrestu prodava grunt, hižu novu iz dobrog materiala sazidanu i s pivnicom, i sve gospodarsko stanje, i gmajne jušom, takaj 7 mekot orane zemlje. I i pol mekot senokoše. Sve ovo prodava na vekovečnost. Kupec svaki dan do oktobra 1-ga more dojtiti na pogodbu.

687 sz. 1902.

Árverési hirdetmény.

Atulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a csáktornyai kir. járásbírótság 1902. évi Sp. II. 350/3 sz. végzése következtében Dr. Hidvégi Miksa csáktornyai lakos ügyvéd által képviselt Benedikt E. és fia csáktornyai czég javára Sostarics Dániel Stridói lakos ellen 159 k. 11 f. s jár. erejéig 1902 jun. 27-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 3120 koronára becsült 1 benzín motor az összes malmi felszerelvényeivel, 2 kanca ló és 2 vastengelyű szekérből álló ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a csáktornyai kir. járásbírótság 1902. évi V. 382/5 sz. végzése folytán 159 k. 11 f. tőkekövetelés. s ennek összes járulékal erejéig Stridón leendő eszközzésére

1902. évi aug. hó 6. napjának délutáni 3 órája

hatridőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legelőbbit ígérőnek, becsáron alul is el fognak adatni.

Csáktornyan, 1902 julius 29. 758
Glavina János kir. bír. végrehajtó.

Együttes árverési hirdetményt.

A perlaki kir. bíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a nagykanizsai lakarképzőtár és Szerneck Antal murakirályi lakos vhaajtóknak Jankovics Lórinccz és neje Hrene Ágnes perlaki lakosok elleni vhajtási ügyében 182 k. 88 f. tőke, ennek 1818 évi január 1. napjától járó 8% kamatai 66 k. 26 f. eddigi 14 k. 30 f. árverési kérvényi költség valamint 1423 k. 6 f. s járulékaiknak kielégítése végett a nagykanizsai kir. törvszék a perlaki kir. bíróság területén fekvő a perlaki 1924 sztkjvben felvett 327 hrsz. ingatlan a vhajtási törvény 156 §-a alapján egészben 526 k. az u. o. 3322 sztkjvben felvett 3755 hrsz. ingallan 204 k. és az u. o. 2829 sztkjvben felvett 3616 hrsz. ingallan az öv. Csanyavecz Katalin javára bekebelezett szolgalmi jogfenntartásával kikiáltási árban mint becsárban az

1902. évi augusztus hó 19 napján d. u. 3 órakor a kir. járásbírótság tkvi hivatalában Dr. Tamás János és Dr. Rotschild Jakab ügyvédek vagy helyettesük közbenjöttével megtartandó árverésen eladatni fognak.

Venni szándékozók figyelmeztetnek, hogy az árverés megkezdése előtt, a fent kikiáltási ár 10%-át bánatpénz fejében letenni és a vételért 3 egyenlő részletben lefizetni köteles.

A kir. bíróság mint tkvi hatóság. Perlak, 1902. évi junius 21-én. 756 1-1

Gyümölcs- és szőlőbor készitési gépek.

Gyümölcs- és szőlősajtók,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel, és nyomerő szabályzóval.
A munkakepeség 20 %-al nagyobb mint bármely más sajtónál.

Hydraulikus sajtók,

Szőlő- és gyümölcshűtők

és bogymorzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő- és gyümölcsőrők. Aszaló készülékek gyümölcs és főzések aszalására **gyümölcs-vágó és hámozó gépek.** legújabb szerkezetű szabadalm. önműködő **„Syphonia”** gyümölcs- és szőlővessző **permetezők** gyártatnak és szállítatnak jótállás mellett a legjobb kivitelben

Mayfarth Ph. és Társa

gazdasági gépgyárak, vasöntöde és gőzhámor.

BÉCS, II. Taborstrasse 71.

≡ Kitüntetve 490 arany, ezüst és bronz éremmel. ≡

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

655. 7-12

Képviselők és viszontarúsítók felvételnek.

Hirdetés.

A csáktornyai magyar kir. állami tanítóképző-intézet köztartásánál az 1902.—1903. tanévben szükséges

hus, kenyér és zsemlye

szállítására vonatkozó zárt ajánlatok az intézet igazgatóságához folyó hó 12-ig küldendők be

Csáktornya, 1902. augusztus 1.

Az igazgatóság.

HIRDETÉS.

Egy uj, téglából épült ház és kocsma a joggal együtt, egy fából készült és szalmával fedett ház, két pincze, mézsárszék, kamara, pajta, kert örökáron eladandók. — Aki ezeket az ingatlanokat megvenni szándékozik, az értekezhetik alólirottal.

ALSÓ-DOBORU, Prekop-utca 414. házs. kocsma.

Miszer Iván.

OGLAS.

Jedna nova zidana hiža i krčma s jušom skupa, jedna drvena hiža slamom pokrita, dvé pivnice, mesnica, klét, škedenj, štale, vrt se na ve-kivečinu prodaje. — Što želi kupiti, prodavca navék doma najde.

ALSÓ-DOBORU, Prekop-vaica, hižni broj 414. krčma.

Miszer Iván.

Szagtalan és nyomban száradó

Valódi Christoph-lakk kérendő

Ezen gyártmány törvényileg védve van

Christoph Ferenc SZOBAPALLO-FENYLAKK

Isétendő testi, hogy a szobák a másolási alatt is használhatóak, mivel a kellőmetlen szag és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfestékek és az olajlakkok sajátja, elkerültek. Emellett a használat olyan egyszerű, hogy két óra végében a mázolat. A pallo nedves tárggyal feltörhető, anélkül, hogy elvesztendő fényt. Még kell különbözteni:

színezett szobapallo-fénylakk,
sárgabarnát és mahagonbarnát, mely akár csak az olajfesték féli be a pallo és egyáltalán fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallo. Teljesen beföd minden foltot, korábbi mázolat stb; van azután

*tiszta fénylakk (színezetlen),
új pallokra és parketre, mely csupán fényt ad. Különösen paraszto a olajfestékek mar. beáztatott egészen új pallokre való. Csak fényt ad, ennélfogva nem féli el a füstöt.

Postacsomag, körülbelül 3 négyzet méter, (két középnapra szobára való) 5 frt. 90 kr., vagy 9/10 márká.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktaarak vannak, ide küldendők. Mintakatalógusok és prospectusok ingyen és bérmentve küldetnek. A beutazásnál tessék jól vigyázni a cségre a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 1840 éve létező gyártmányt sokféle utazoznak és hamisítják, a sokkal rosszabb, a gyakran a célunk meg nem felelő minőségben hozsák forgalomba.

Christoph Ferenc,
A valódi szobapallo-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,
Prága, K. Berlin.
Christóf Ferencz-féle tükörfénylakk kapható Csáktornyan
Gráner Testvéreknél.

746 3-10

4242/1k. 902.

Hirdetmény.

Murakirály község telekkönyve birtokszabályozás következtében átalakított s azzal egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. XXIX. az 1889. XXXVIII. és 1891. XVI. t. cz. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892. évi XXIX. t. cz.-ben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogalositattott.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. cz. 15. és 17. §-a alapján — ideértve e §§-oknak az 1889. XXXVIII. t. cz. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t. cz. 15. §-a pontjában foglalt kiegészítéseit valamint az 1889. évi XXXVIII. t. cz. 7. §-a, 1891. XVI. t. cz. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések; vagy az 1886. XXIX. t. cz. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket 1903. évi február hó 5-ig bezárólag a tkvi hatósághoz nyujtsák be, mert e meghosszabbíthatlan záros határidő után benyujtott törlési kereset harmadik időközben nyilvánkönyvjogot szerzett személy hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, kik az 1886. évi XXIX. t. cz. 16. és 18. §-ainak eseteiben, ideértve ez utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t. cz. 5. 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellen ellenmondással élni kívánának, írásbeli ellenmondásukat 1903. évi február hó 5-ig bezárólag e tkvi hatósághoz nyujtsák be, mert e meghosszabbíthatlan záros határidő után ellenmondásuk figyelembe vételni nem fog;

3. hogy mindazok, a kik a telekkönyv átalakítása tárgyában körülírt eseteken kívül az 1892. évi XXIX. t. cz. szerinti eljárás s az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármily irányban serte vélik, ideértve azokat is, kik az az 1889. évi XXXVIII. t. cz. 16. §-a alapján történt aránybejegyzést sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz 1903. évi február hó 5-ig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg hosszabbítható záros határidő után az átalakításkor közbeyjött téves bevezetésből származó bárminemű igényeket jóhiszemű harmadik személyek ellen nem érvényesíthetik s az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben ahhoz egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvetelik.

A kir. Járásbiróság, mint tkvi Hatóság.
Perlakon, 1902. évi július hó 22-ik napján.

Üzletmegnyitás.

Van szerencsénk b. tudomására adni, hogy Csáktornyan, a Deák-utca 108. hsz. alatt (Neumann S. ur házában)

Mráz Testvérek

czég alatt f. évi július hó 26-án fűszer és csemege üzletet nyitottunk, dohány- és bélyegeladással egybekötve.

Midőn b. pártfogását kerjük, előre is biztosítjuk a legjobb, legpontosabb és legújtanfosabb kiszolgálásról.

Kiváló tisztelettel

Mráz Jenő és Kálmán.

750 3-5

Dr. Glasgall Manfred

fogorvos Varazsdon

készít fogakat szájpaplás nélkül, arany és aluminium fogsorokat. Arany, porcellán, ezüst, amalgam és üveg plombákat.

Dr. Manfred Glasgall

zubar u Varazdinu

priredjuje zube bez nebane plačice zubište iz zlata i aluminiuma, plombe iz zlata, porcellana srebra, amalgama i stakla.

668 19-*

754 2 3

Horváth Csongor János

kir. járásbiró.